

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Δόγμα Μονρόμε
- β. Σύμφωνο της Βαρσοβίας
- γ. Μεταπολίτευση

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α. Οι κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Σερβίας πραγματοποίησαν την άνοιξη του 1912 ανεπίσημες επαφές, οι οποίες κατέληξαν την 18^η Μαΐου/1^η Ιουνίου στην Ελληνοσερβική Συμμαχία.
- β. Σύμφωνα με το Σχέδιο Σουμάν, θα δημιουργούνταν μία ανώτατη Αρχή που θα έλεγχε τις βιομηχανίες άνθρακα και χάλυβα της Γαλλίας, της Δυτικής Γερμανίας και άλλων ενδιαφερομένων χωρών.
- γ. Οι Γερμανοί, σε εκτέλεση του σχεδίου «Μπαρμπαρόσα», εισέβαλαν μέσω Βελγίου στο γαλλικό έδαφος και κατέλαβαν το Παρίσι στις 14 Ιουλίου 1940.
- δ. Ο καταστατικός χάρτης του ΟΗΕ, που βασίζεται στην αρχή της κυρίαρχης ισότητας μεταξύ των κρατών και απαγορεύει τη χρήση βίας, δεν αποτελεί υποχρεωτικό Διεθνές Δίκαιο.
- ε. Στις 15 Ιουλίου 1974 ο δικτάτορας Ιωαννίδης οργάνωσε πραξικόπημα κατά του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Τι γνωρίζετε για το συνέδριο της Βιέννης (1814-1815) και τις επιδιώξεις του;

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

- α) Ποιοι ήταν οι στόχοι της Φιλικής Εταιρείας; (μονάδες 5)
β) Ποιοι από αυτούς πραγματοποιήθηκαν, ποιοι όχι και γιατί; (μονάδες 8)

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

- α) στον εθνικισμό που κυριάρχησε στην Ευρώπη κατά τις παραμονές του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και στους εθνικούς ανταγωνισμούς που οδήγησαν σ' αυτόν (μονάδες 13) και
β) στις προσδοκίες που δημιούργησε ο επικείμενος πόλεμος σε τμήματα του πληθυσμού της Ευρώπης. (μονάδες 12)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

«[...] Ο θρίαμβος των εθνών συνεπήρε ολόκληρη την Ευρώπη με μια μεταδοτική κίνηση που κάνει ολόκληρη την ήπειρο να ενδιαφέρεται για οποιαδήποτε αλλαγή επέρχεται σε [κάθε] μια από τις χώρες που την απαρτίζουν. Συγχρόνως το εθνικό συναίσθημα μετατράπηκε σιγά σιγά σε ένα αλαζονικό και απόλυτο πάθος, που δεν ικανοποιείται παρά μόνο με την εξύψωση ενός κράτους σε βάρος των άλλων. Η σύγκρουση αυτών των ζηλότυπων και επιθετικών εθνικισμών βυθίζει τελικά την Ευρώπη σε μια σύρραξη της οποίας εξάλλου δεν αντιλαμβάνεται το μέγεθος: ένας πόλεμος τριών ή τεσσάρων μηνών, το πολύ, εκτιμούν όλες οι

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

κυβερνήσεις. Κανείς δεν φαντάζεται ότι από αυτή την πρώτη “παγκόσμια” σύρραξη η Ευρώπη θα βγει εντελώς αλλαγμένη, και επιπλέον εξαντλημένη και μειωμένη, έχοντας χάσει όχι μόνο την πρωτοκαθεδρία της στον υπόλοιπο κόσμο αλλά και την ίδια την αίσθηση του πεπρωμένου της».

S. Berstein, P. Milza, *Ιστορία της Ευρώπης*, τόμος 2: *Η Ευρωπαϊκή Συμφωνία και η Ευρώπη των Εθνών, 1815-1919*, μετ. Α. Κ. Δημητρακόπουλος, Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, ³1997, σ. 266.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

«Για τους γάλλους, άγγλους ή γερμανούς πολεμιστές δεν υπήρχε αμφιβολία: ο πόλεμος είχε σκοπό την προστασία των πραγματικών συμφερόντων του έθνους. Είχε όμως και μια άλλη σημασία: το 1914 οι στρατιώτες φεύγοντας για τον πόλεμο είχαν βρει ένα ιδεώδες που αντικαθιστούσε, κατά κάποιον τρόπο, τους επαναστατικούς τους πόθους. Αυτό αφορούσε κυρίως τους πιο δυστυχείς και τους λιγότερους συνειδητοποιημένους που, παραγκωνισμένοι στο περιθώριο της κοινωνίας, αποκαθίστανται τώρα χάρη στον πόλεμο, ξεφεύγοντας όμως έτσι από τις επαναστατικές τους θέσεις.

[...] Έτσι, οι νέοι φεύγουν για τον πόλεμο σαν σε περιπέτεια, ευτυχείς που αλλάζουν ζωή, που ταξιδεύουν, έχοντας όλοι εκπληρώσει το καθήκον και σίγουροι ότι θα ξαναγυρίσουν σύντομα στεφανωμένοι με τις δάφνες της νίκης.

Συνεπώς από το 1914 έως το 1918 ο πόλεμος, χωρίς να δημιουργεί την αίσθηση του εξαναγκασμού, θα απελευθερώσει ζωτική ενέργεια και θα γίνει αποδεκτός με ενθουσιασμό από την πλειοψηφία των ανδρών σε μάχιμη ηλικία. Αρκεί να δει κανείς τη συμπεριφορά των στρατευμένων που φεύγουν για τον πόλεμο: όλοι βρίσκονται σε εγρήγορση, Γάλλοι, Γερμανοί, Άγγλοι».

M. Ferro, *Ο πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος, 1914-1918*, μετ. Τζ. Κατσιλιέρη, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, ²1997, σσ. 28-29.

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΘΕΜΑ Δ1

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

- α) στις εσωτερικές πολιτικές συνθήκες, οι οποίες διευκόλυναν την επικράτηση της δικτατορίας του Ιωάννη Μεταξά, (μονάδες 10)
- β) στον τρόπο με τον οποίο ο Μεταξάς εκμεταλλεύτηκε τις συνθήκες αυτές για να κυριαρχήσει πολιτικά στην Ελλάδα (μονάδες 6) και
- γ) στα κυριότερα χαρακτηριστικά του καθεστώτος της 4^{ης} Αυγούστου. (μονάδες 9)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

«Μετά το θάνατο του υπηρεσιακού πρωθυπουργού τον Απρίλιο, ο βασιλιάς διόρισε διάδοχό του τον Μεταξά, εν αναμονή λύσης στο πολιτικό αδιέξοδο.

[...] Ο Μεταξάς, που δεν έκρυβε την περιφρόνησή του προς τον “πολιτικό κόσμο”, κατάφερε να εκμεταλλευτεί τόσο τη διαφαινόμενη ανικανότητα των πολιτικών να υπερβούν τις διαφορές τους όσο και τις σοβαρές εργατικές ταραχές, για να προδιαθέσει τον βασιλιά να δεχτεί τις προτάσεις του για “ισχυρή” κυβέρνηση. Ο βασιλιάς, έχοντας απορρίψει τη συμφωνία ανάμεσα στους Φιλελεύθερους και το Λαϊκό Κόμμα, που ήρθε την τελευταία στιγμή, συγκατένευσε στην αναστολή εφαρμογής σημαντικών άρθρων του συντάγματος, στην οποία προχώρησε ο Μεταξάς στις 4 Αυγούστου 1936, με την πρόφαση της ματαίωσης μιας εικοσιτετράωρης γενικής απεργίας που είχαν κηρύξει οι κομμουνιστές για την επόμενη ημέρα. Ο Μεταξάς θεώρησε, αβάσιμα, αυτήν την εξέλιξη προοίμιο για το κάλεσμά του στην εξουσία».

R. Clogg, *Συνοπτική Ιστορία της Ελλάδας, 1770 - 2000*, μετ. Λ. Παπαδάκη - Μ. Μαυρομμάτη, Αθήνα: Εκδόσεις Κάτοπτρο, 2003, σ. 142.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

«Το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου του Μεταξά ήταν διαβόητο στους Έλληνες για μια καταπιεστική πολιτική, που περιλάμβανε λογοκρισία, μυστικές παρακολουθήσεις της αστυνομίας, απαγόρευση

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

απεργιών και δημόσιων συγκεντρώσεων – όλα στοιχεία ολοκληρωτισμού. Ωστόσο ο Μεταξάς δε δημιούργησε ένα μονοκομματικό κράτος. [...] Ίσως το πιο ανησυχητικό στοιχείο του καθεστώτος ήταν το πρόγραμμα καθοδήγησης και προπαγάνδας, οι μαζικές παρελάσεις της Εθνικής Οργάνωσης Νεολαίας με το σύνθημα περί «Τρίτου Ελληνικού Πολιτισμού» και η προώθηση της λατρείας της προσωπικότητας του Μεταξά [...].

Π. Γ. Βατικιώτης, *Μια πολιτική βιογραφία του Ιωάννη Μεταξά*, Αθήνα: Ευρασία, 2005, σσ. 300-301.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.**
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης.**
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18:30.

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**